

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 051 «Економіка»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Статистика бізнесу»

на тему: **«Статистична оцінка зайнятості населення в Україні»**

Виконавець:

студент обліково-економічного факультету
Борищук Аліна Олександрівна _____

/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
Самотоєнкова Олена Вікторівна _____

/підпис/

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Актуальність теми кваліфікаційної роботи полягає у необхідності всебічного дослідження зайнятості населення як одного з найважливіших показників, що характеризують ринок праці. Ринок праці є невід'ємною складовою частиною загальнооекономічного ринкового механізму. Саме ринок праці повинен сприяти більш раціональному використанню трудового потенціалу країни, ефективному регулюванню руху незайнятої робочої сили.

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є статистична оцінка зайнятості населення в Україні, аналіз динаміки і структури зайнятого населення за видами економічної діяльності, віковими групами, статтю та місцем проживання, оцінка диференціації та розподіл регіонів України за рівнем зайнятості населення, кореляційно-регресійний аналіз зайнятості населення України.

Завдання дослідження:

- розглянути теоретичні основи та методологічні аспекти статистичного дослідження зайнятості населення;
- проаналізувати динаміку чисельності зайнятого населення України;
- дослідити структуру зайнятого населення за видами економічної діяльності, за віковими групами, статтю та місцем проживання;
- провести регіональний аналіз та визначити диференціацію населення регіонів України за чисельністю та рівнем зайнятості населення;
- побудувати регресійну модель рівня зайнятості населення та обґрунтувати вплив окремих факторів на зміну рівня зайнятості населення.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є населення України.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є кількісні характеристики зайнятості населення України.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використовуються такі статистичні методи дослідження: статистичне групування, абсолютні і відносні величини, показники динаміки, оцінка структурних розбіжностей, кореляційно-регресійний аналіз.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є статистичні збірники України за період з 2010 до 2017 року, дані відомчої статистики, результати спеціальних статистичних обстежень, електронні ресурси Державної Служби Статистики України.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (19 найменувань) та 7-ми додатків. Загальний обсяг роботи становить 63 сторінки. Основний зміст викладено на 53 сторінках. Робота містить 12 таблиць, рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю. *Борищук, А. О. Диференціація регіонів України за*

рівнем зайнятості населення [Текст] / А. О. Борищук, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 33 – 38.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні та методологічні основи статистичної оцінки зайнятості населення»** розглянуто загальні поняття, економічну та соціальну сутність категорії зайняте населення, види зайнятості; абсолютні та відносні показники оцінки рівня зайнятості населення; порядок обстежень населення з питань економічної активності, а зокрема зайнятості населення; вказано методологічні основи вибіркового обстеження.

У другому розділі **«Статистична оцінка рівня зайнятості населення України за 2010-2017 роки»** проаналізовано динаміку чисельності зайнятого населення України в цілому, досліджено структуру зайнятого населення за видами економічної діяльності, віковими групами, статтю та місцем проживання населення.

У третьому розділі **«Економіко-статистичне моделювання показників зайнятості населення»** проаналізовано диференціацію населення регіонів за рівнем зайнятості, проведено групування регіонів за чисельністю та рівнем зайнятості населення, запропоновано регресійну модель рівня зайнятості населення України та визначено найбільш впливові фактори на зміну рівня зайнятості.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Рівень зайнятості населення є одним з основних показників, які характеризують ринок праці населення. Результати проведеного дослідження показали, що в 2017 р. порівняно з 2016 р., чисельність зайнятого населення в цілому по Україні зменшилась на 120,5 тис. осіб, або на 0,7%. А в 2017 р., порівняно з 2010, чисельність зайнятого населення в цілому по Україні зменшилась на 4109,6 тис. осіб, або на 20,3%. До 2013 року відбувалося збільшення чисельності зайнятих. Потім до 2015 року відбувалось стрімке зменшення чисельності зайнятих. У 2015 році, порівняно з 2013 роком, їх чисельність зменшилась на 3960,9 тис. осіб або на 19,4%. Зменшення кількості зайнятих прослідковується і по теперішній час, у 2017 році, їх чисельність становила 16156,4 тис. осіб.

2. Аналіз даних структури зайнятості за видами економічної діяльності підтверджує негативну тенденцію падіння показників зайнятого населення за видами економічної діяльності. Слід зазначити, що у 2013 році спостерігалось підвищення зайнятості по всіх галузях з подальшим стрімким спадом у 2014

році. При цьому, найбільша кількість зайнятого населення спостерігається у сфері оптової та роздрібної торгівлі, сільському господарстві та промисловості, хоча в кожній з них спостерігається спад за останній рік. Найнижчі показники зайнятості у сфері мистецтва, спорту, відпочинку та інформації, сфері фінансової діяльності та у сфері операцій з нерухомим майном. Аналіз показав, що у 2017 році, порівняно з 2016 роком в Україні рівень зайнятості населення зменшився з 56,3 % до 56,1 %, тобто на 0,2 в. п. У вікових групах 25-29 років, 30-34 років, 35-49 років, 40-49 років та 60-70 років за аналізований період цей показник зменшився, а в інших вікових групах (а саме – 15-24 р., 50-59 р.) збільшився. Найвищий рівень зайнятості у 2017 році спостерігався у населення віком 35-49 років (77,6 %) та 40-49 років (77,3 %), а найнижчий – у віковій групі 60-70 років (13,9 %).

3. В Україні у 2017 році рівень зайнятості чоловіків (61,4 %) перевищував рівень зайнятості жінок (51,4 %), як в цілому, так і в окремих вікових групах. Порівняно з 2016 роком, рівень зайнятості жінок зменшився на 0,2 в. п., а чоловіків – на 0,2 в. п.

4. Порівнюючи рівень зайнятості населення в міській та сільській місцевості видно, що значення даного показника для всього населення у містах (56,9%) перевищує його значення в селах (54,4 %) на 2,5 в. п. Але в окремих вікових групах, а саме 15-24 роки та 60-70 років, навпаки в сільській місцевості рівень зайнятості населення вище, ніж у міській.

5. При проведенні розподілу регіонів за рівнем зайнятості було виявлено, що у 2017 році серед регіонів України найчастіше зустрічаються регіони, в яких кількість зайнятих складає 501,4 тис. осіб; у половини регіонів кількість зайнятих складала менше ніж 556,6 тис. осіб, а в іншій половині регіонів, кількість зайнятих складала більше ніж 556,6 тис. осіб. За результатами дослідження кваліфікаційної роботи більша частина регіонів України має середній рівень зайнятості населення, а саме 16 регіонів (областей). До них входить майже вся західна частина (Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Чернівецька області); центральна частина (Вінницька, Черкаська, Кіровоградська, Полтавська області); східна частина (Луганська область); південна частина (Запорізька, Одеська, Херсонська області). Найменша кількість регіонів, з низьким рівнем зайнятості, розташована в різних частинах України: на західній частині до цієї групи входять Волинська та Тернопільська області, та в східній частині – Донецька область. Низький рівень зайнятості населення в Донецькій області можна пояснити тим, що дані наведено тільки по підконтрольній території, з якої значна кількість населення вибула до інших регіонів України. Регіони з високим рівнем зайнятості розташовані в основному в східній та північній частині.

8. Для визначення впливу окремих факторів на зміну рівня середньодушових витрат було проведено кореляційно-регресійний аналіз, за результатами якого отримано трьох-факторну модель:

$$Y = 0,9145 X_1 + 0,0001 X_3 + 0,7100 X_4 - 50,3082,$$

де на рівень зайнятості населення впливають три фактори: X_1 – рівень економічної активності населення, X_3 – наявний дохід населення у розрахунку на одну особу, X_4 – частка населення працездатного віку. Параметри моделі показують, що зі змінною рівня економічної активності на 1%, рівень зайнятості населення збільшується на 0,9%, зі збільшенням наявного доходу у розрахунку на одну особу на 1грн, рівень зайнятості населення збільшується на 0,0001%, а при збільшенні частки населення працездатного віку на 1%, рівень зайнятості населення збільшується на 0,7% гривень. Для трьох факторної моделі, яку отримано, індекс кореляції $R = 0,9409$. Тобто, можна говорити про тісний кореляційний зв'язок, який характеризує залежність рівня зайнятості населення від цих факторів. Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,8853$. Його величина вказує на те, що 88,53% варіації рівня витрат на душу населення визначається зміною рівня економічної активності населення, наявного доходу населення у розрахунку на одну особу та частки населення працездатного віку. Вплив факторів, що не увійшли в рівняння, складає 11,47% загального впливу на Y всіх факторних змінних. Тому модель можна вважати точною.

Таким чином, проведений кореляційно-регресійний аналіз показав, що найбільш впливовими факторами на зміну рівня зайнятості населення в Україні є зміна рівня економічної активності населення, наявного доходу населення у розрахунку на одну особу та частки населення працездатного віку.

Проведений аналіз показав доцільність подальшого дослідження рівня зайнятості населення з метою поглиблення вивчення найбільш впливових факторів впливу на зайнятість населення та його покращення державного регулювання.

АНОТАЦІЯ

Борищук А. О. «Статистична оцінка зайнятості населення в Україні».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «051 Економіка» за магістерською програмою професійного спрямування «Статистика бізнесу». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

У роботі розглянуто теоретичні та методологічні основи статистичного дослідження зайнятості населення. Охарактеризовано показники зайнятості населення.

Проаналізовано динаміку чисельності зайнятого населення України за період 2010-2017 роки, досліджено структуру зайнятого населення за видами економічної діяльності, за віковими групами, статтю та місцем проживання.

Проведено регіональний аналіз та визначено диференціацію регіонів України за чисельністю та рівнем зайнятості населення.

Запропоновано регресійну модель рівня зайнятості населення і визначено найбільш впливові фактори на зміну рівня зайнятості населення України.

Ключові слова: ринок праці, зайняте населення, рівень зайнятості.

ANNOTATION

Boryshchuk A.O. "Statistical estimation of employment in Ukraine".

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «051 Economy» under the master's program «Statistician of business». – Odessa National Economics University. – Odessa, 2018.

The theoretical and methodological foundations of statistical research of employment of the population are considered in the paper. The indicators of employment of the population are characterized.

The dynamics of the number of the employed population of Ukraine for the period of 2010-2017 is analyzed, the structure of the employed population by types of economic activity, by age groups, sex and place of residence is researched.

Regional analysis was carried out and differentiation of Ukrainian regions by population and level of employment was determined.

The regression model of the employment level of the population is proposed and the most influential factors for changing the level of employment of the population of Ukraine are determined.

Keywords: labor market, occupied population, employment level.